

slijedi da tuženik nije naručitelj utovara niti prijevoza, kako se to netočno navodi na spomenutim "narudžbama" od 29.III 1970. na kojima se temelji tužbeno traženje. Stoga je neodlučna okolnost što je tuženikov radnik svojim potpisom i pečatom tuženoga potvrdio tužiteljevim šoferima na spomenutim "narudžbama" nebitnu činjenicu da su vozila doista neutovarena stajala jedan dan ispred tuženikovog skladišta.

Kraj iznesenog slijedi da je prvostepena presuda doduše potpuno opravdano vjerovala iskazima svih saslušanih, ali da je iz njihovih iskaza i spomenuta dva dopisa izvukla nepravilne zaključke da postoji obaveza tuženoga na plaćanje tužitelju spornog iznosa.

Stoga je uvažanjem opravdane tuženikove žalbe prvostepenu presudu u pobijanom dijelu valjalo preinačiti, a tužbeni zahtjev za sporni iznos odbiti i presuditi kao u dispozitivu.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-Sl-121/73-2
od 19.II 1973.

Vijeće: Gavro Badovinac, dr Zdenko Antić, dr Velimir Filipović

Prijevoz stvari morem - Klausula o nadležnosti suda - Da bi ova klausula bila valjana, potrebno je da ju potpišu obje parnične stranke - Tom zahtjevu ne udovoljava klausula unesena u teretnicu

Tužitelj je primalac tereta, stranac, a tuženik je jugoslavenski brodar.

U ovom sporu prvostepeni sud proglasio se nenadležnim i odbacio tužbeni zahtjev, iz razloga jer je rješavajući o prethodnom pitanju nadležnosti našao da za rješavanje predmetnog spora nije nadležan iz razloga što je u teretnici, po kojoj se prevozila sporna roba, u klauzuli br.2 predviđeno da je za rješavanje spora nadležan sud u Poljskoj prema poljskom pravu. Kako ova klausula nije u suprotnosti s odredbama o sukobu zakona, u našem Zakonu o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, a kako je tuženi istakao prigovor nenadležnosti jugoslavenskog suda, to je sud našao da nije nadležan za rješavanje odnosnog spora, i da se predmetni spor ima riješiti u Poljskoj, po poljskim zakonima.

Tužitelj žalbom pobija rješenje zbog povreda formalnog i materijalnog prava i predlaže da se pobijano rješenje ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na daljnji postupak kao stvarno i mjesno nadležnom. Ističe da je za sudjenje isključivo nadležan jugoslavenski sud. Stranke kad su potpisivale sporazum o promjeni nadležnosti suda nisu znale niti mogle znati da se po našim pozitivnim propisima imaju rješavati kod suda isključive nadležnosti, tj. kod suda luke brodovlasnika, a ne kod nekog drugog suda. Ističe da sud ne citira nikakve zakonske propise iz kojih bi slijedila nenadležnost našeg suda.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud rješavajući o prethodnom pitanju nadležnosti suda uvažio je prigovor tuženog o nenadležnosti suda. Tuženi u odgovoru na tužbu ističe da je u teretnici i to u točki 2. teretnice ugovorena nadležnost poljskog suda, pa prema tome da za rješavanje predmetnog spora nije nadležan jugoslavenski sud, što je prvostepeni sud pobijanim rješenjem prihvatio. Međutim ovakovo stajalište ne može se prihvatiti. Naime u smislu čl. 64 ZPP-a stranke se mogu sporazumjeti da u prvom stepenu sudi sud koji nije mjesno nadležan, pod uvjetom da je taj sud stvarno nadležan. No ovaj sporazum vrijedi samo ako je pismeno sastavljen i ako se tiče odredjenog spora ili više sporova koji svi proistječu iz odredjenog pravnog odnosa. Ispravu o sporazumu mora tužitelj priložiti uz tužbu. Stranke se mogu sporazumjeti da im sudi inozemni sud, a ne radi se o sporu za koji je nadležan jugoslavenski sud, na osnovi odredaba ovoga Zakona o isključivoj mjesnoj nadležnosti. U predmetnom slučaju doduše ne radi se o isključivoj mjesnoj nadležnosti jugoslavenskog suda, ali se radi o mjesnoj nadležnosti po sjedištu mjesta tuženoga, pa bi za rješavanje predmetnog spora u pravilu bio nadležan jugoslavenski sud, kao opće mjesno nadležan za tuženoga u smislu čl. 40 ZPP-a.

Promjena mjesne nadležnosti, kako je istaknuto u smislu čl. 64, moguća je samo pismenim sporazumom, sklopljenim između tužitelja i tuženoga. Kao dokaz o postojanju takovog sporazuma tuženi je predočio i pozvao se na teretnicu br.1 od 14.VIII 1968. g. iz koje slijedi da je sporni teret ukrcan na brod "Obrovac" u luci Latakija, a krcaatelj da je "The Syrian Industrial Company, Ltd". Teretnicu je potpisao zapovjednik broda. Osim toga valja navesti da je teretnica izdana u ime broдача "Polska żegluga morska" - "Polish Steamship Company" kojom se potvrđuje da je roba navedena u teretnici ukrcana na brod "Obrovac". Osim toga ova teretnica poziva se na uvjete brodarskog ugovora,

avista teretnica providjena je pečatom broda "Obrovac". U ovoj teretnici pod točkom 2. predviđena je nadležnost u slučaju spora iz odnosne teretnice poljskih sudova, u skladu s poljskim zakonom.

Kod ovakovog činjeničnog stanja postavlja se pitanje da li je klauzula u teretnici izdanoj od stranog broдача obavezna i za našeg broдача, odnosno vlasnika broда, tj. da li odnosna klauzula predstavlja pismeni sporazum između tužitelja i tuženoga.

Po nalazu ovog suda ovakova klauzula pa i teretnica ne predstavlja pismeni sporazum o nadležnosti suda u smislu čl. 64. ZPP-a.

Naime ako bi se i uzelo da je odštampana klauzula pismeni sporazum, onda bi to mogao biti samo sporazum između broдача i krcatelja tereta, tj. između "Polska žegluga morska" i "The Syrian Industrial Company" kao krcatelja, dakle osoba koje su različite potpuno od tužitelja i tuženoga.

Obzirom na to ovaj sud smatra da se ovakova uglava ne može smatrati ni u kom slučaju pismenim sporazumom sklopljenim između tužitelja i tuženoga.

Kako se zahtjev tužiteljev osniva na zahtjevu iz ugovora o prijevozu robe morem i odgovornosti tuženoga kao vlasnika broда, to se ne može uzeti da za rješavanje toga spora nije nadležan jugoslavenski sud, te da se i na tuženoga proteže klauzula iz sporne teretnice. Obzirom na izloženo Okružni privredni sud u Splitu kao prvostepeni sud u smislu čl. 45. ZPP-a nadležan je za rješavanje predmetnog spora.

G.B.